

◆ ST. OLAV ◆

Redaktør: Mgr. Irgens. Medarbeidere: mgr. Dr. Karl Kjelstrup, dominikanerpater A. Lutz, Sigrød Undset, Lars Eskeland.
ST. OLAVS REDAKSJON, AKERSVEIEN 4 - OSLO - TELEFON 23743

INNHold: Ved grunnstensnedleggelsen til St. Josefs kirke i Haugesund 15. aug. 1933. — Bønn. — Hvad er sannhet? — Sympati og antipati. — Svenske helgenlegender. — Når man holder ut. — Blandt 5 katolske prester. — Speiderleiren i Gödöllö. — Herhjemme — og derute.

RETT + OG + SANNHET

Ved grunnstensnedleggelsen til St. Josefskirken i Haugesund 15. aug. 1933.

TALE AV MGR. SNOEYS

*Hvis ikke Herren bygger huset, arbeider for-
gjeves de som bygger det.*

Det var med glede jeg etterkom anmodningen fra min gode venn og kollega, hr. pastor Van der Vlugt, om å komme til Haugesund for å assistere ved nedleggelsen av grunnstenen til den nye kirke, han er begynt å bygge. Den 25. mars 1926 hadde jeg den ære å tende den evige lampe foran alterbordet i St. Josefs kapell — idag den 15. august 1933 vil vi altså nedlegge grunnstenen til den nye St. Josefs kirke. Tiden iler!

Jeg synes det er så kort tid siden jeg stod her for første gang — og dog ligger der et tidsrum av 7½ år mellom da og nu. Stille er disse år gått hen over den lille katolske menighet her på stedet, men Gud arbeider nettop i det stille. Byen har tatt godt imot oss og våre prester har likt sig godt her. Den første prest her er nu av Gud kalt til å være vår overhyrde, men vi vet alle hvor glad han var i Haugesund by og i den katolske menighet her. Vi hadde gjerne sett ham idag iblandt oss — men vi trøster oss med at han kommer siden og forretter innvielsen når kirkebygningen er reist. I det stille har våre søstre gjort sin opofrende gjerning og har ved den erobret sig en stor plass i folks bevissthet og en stor plass i

folks hjerte. Ut fra dette tør vi vel tro, at alle som har gjort oss den ære å være tilstede her idag også forstår vår glede over at et lenge næret ønske er i ferd med å oppfylles — ønsket om at vår lille katolske menighet skulde få sin egen kirke, at det lille beskjedne kapell skulde bli avløst av en vakker, men også beskjeden kirke. — Te Deum Laudamus — Store Gud, vi lover Dig! Vi har bedt Gud om å være attåt, og vi vil stadig fortsette med å be Ham om det. Ti dersom Han ikke bygger huset, vil alt vårt arbeid være forgjeves.

I denne bygning finnes fred,
og tro og håp og kjærlighet,
og næring, lægedom og ro
for de, som vil i samme bo.

Slik synger vi, for vi katolske kristne elsker vår kirke som vårt åndelige hjem. Den nylig avdøde Bergens domprovst, hvis tragiske bortgang har grepet oss alle, sa for ikke lenge siden i en radiotale: «Vi protestanter har dessverre så altfor lite av tilbedelse i våre kirker — i dette stykke har vi meget å lære av våre katolske brødre». For oss katolikker er Kirken jo ikke først og fremst forsamlingsstedet hvor vi går hen for å høre Guds ord. Den er også det — men fremfor alt er den *bønnens hus*, ifølge Kristi ord. Den er den *levende* Guds tempel.

Mgr. Snoeys.

Vel finner vi Gud alle vegne. Som solen står på himmelen også en gråværsdag og selv om natten tjener menneskene ved å forminske det dypeste mørke, mens vi allikevel ganske anderledes føler dens velsignelse når vi en deilig vårdag setter oss like mitt i solveggen og i dens stråler søker og finner helsebot for vårt trette legeme — så er også Gud tilstede overalt: i den luft vi innånder er han, i orkanen hører vi hans stemmes styrke, bjerkeløvet skjelvende blad bevegtes av ham. Og overalt kan vi be til ham, hjemme i det stille kammer, ute i mark og fjell: «ja, ser jeg op til himmelen, o Gud, så er Du der — stiger jeg ned i dødsriket, så er Du der. Skulde jeg ta morgenrødens vinger og fly til havets ytterste grenser, så vilde Din hånd føre mig og Din høire hånd holde mig fast.»

Men allikevel tyr vi helst til kirken for å be. Der hvor den evige lampe lever sitt stille trofaste liv, troner han, den levende Frelser. Han som har sagt: «Kom alle til mig, I som arbeider og har det tungt, og jeg vil vederkvege eder.» Her tar vi vårt åndelige solbad, og i Guds nådes stråler søker og finner vi helsebot for vår trette sjel.

Derfor er *våre* kirker åpne alle årets dager over hele verden — fra solens oppgang inntil dens nedgang, ja lenger enn. Og således bør det sig å være, ti ingen har rett til å stenge Guds hus, vårt felles åndelige hjem. Gå hen i en katolsk kirke en stille aftenstund — alene. Knel ned i andektig bønn og du vil fornemme Guds nærvær: «Mesteren er her og kaller på dig».

Fra dette tempel livets drott
oss viser vei til himlens slott.
Vår vandring går med sang og bønn
til Fader, Helligånd og Sønn.

Den gamle Moderkirke forstår sitt store ansvar og sin store oppgave, idet vi tar op St. Olavs arv og fortsetter hans verk. Det var vår Kirke som bragte troen på den «hvite Krist» til Norges land — og vi er kommen igjen nu for å hjelpe med å bevare og forsvare den gamle tro. Her i denne forbindelse må jeg få lov å citere hvad avdøde sogneprest Mikael Hertzberg har skrevet i «Kirkens enhet»: «Med takk og glede bør vi anerkjenne det store kall, den katolske Kirke har fått fra Gud i kristendommens tjeneste på jord. Desto mer når vi tenker på hvorledes det på mange hold innen de evangeliske kirker foregår et opløsende og nedrivende arbeide overfor nærsagt alt det der gjennom alle tider og slekter har gjældt som kristendom. Så intet mer får stå urørt — ikke noen av Kirkens bekjen-

nelser, ikke vår apostoliske barnetro, ikke vår bibel eller nytestamente — kort sagt ikke noe av det som hører vår kristentro til. Som en motvekt og en kobbermur mot alt dette er det godt at apostolisk evangelisk kristendom har Rom til hjelp i sin kamp.»

Den som tenker og taler slik er det godt å arbeide sammen med. Sant nok, vi vet hvad vi vil, og vi vet at vi bygger på gamle tomter og søker med Guds hjelp å forsvare og fremme vår kirkes sak. Men det er ikke det samme som å være hvad man kaller: proselyttmakere — ingen behøver å frykte det. Optatt i Kirken blir ingen som ikke først er grundig undervist og prøvet. De for sannheten likegyldige eller de som anser det protestantiske kirkesyn for å være det rette bør bli hvor de er. Men de som er overbeviste om at sannheten finnes på vår side, må bli brobyggere ved å komme til oss, hvor de hører hjemme, ti «hvo som ikke sanker med mig, han adspredet.»

Og i Guds navn får vi da arbeide parallelt mot det felles mål: Kirkens gjenforening, idet vi søker å respektere hverandre og forstå hverandre ifølge det gamle katolske prinsipp: *In necessariis unitas, in dubiis libertas, in omnibus caritas* — d. e.: i det vesentlige enhet, i det usikre frihet, i alt kjærlighet. Ti da vil sikkert han, for hvis sak vi arbeider, finne midler som kan føre oss sammen tilsist: «Jeg har ennå andre får, som ikke er av denne sti, men også de skal høre min røst, og der vil bli én hjord og én hyrde».

Det centrale i den katolske Kirkes kultus, og i den enkeltes trosliv — kjernen i og stjernen over vår tro, vårt håp, vår kjærlighet, vår lengsel og vår bønn er og vil alltid være: Kristus, den korsfestede og oppstandne Frelser, Kristus alfa og omega, Kristus først og sist. Konstantin den stores korsbanner: «Under dette tegn skal du seire!» er aldri blitt senket i den katolske Kirke og vil aldri bli det.

Christus vincit, Christus regnat, Christus imperat.

Så ber vi Dig, Gud, at Du vil signe dette arbeid som er påbegynt i Ditt navn — signe presten som i ungdommelig tillit til Din hjelp har våget å gå igang med dette foretagende — signe arbeiderne som bygger Ditt hus og bevare dem for skade og ulykker. Og så ber vi, at det ord må bli holdt i ære nu og i fremtid, som står skrevet på dokumentet, som er nedlagt i grunnstenen og som skal være drivfjæren i alt arbeidet her!

Ad majorem Dei gloriam et salutem animarum — d. e.: til Guds større forherligelse og til sjelenes frelse. Og vi tenker med særlig forbønn på sjelene i denne by — i Haugesund. Amen!

Bønn.

Når min sjel av sverdet stinges,
så den vander sig i ve,
når Guds vredes svøpe svinges
av en hånd, jeg ei kan se,
når med gråt jeg tørbrød æder,
så min munn av sorg er salt,
og jeg flenger mine klæder,
flenger sjelen, pjalt for pjalt.

Hvor er duen da med kvisten,
hvor er håpets støttestav,
hvor er knoppen, i hvis bristen
våren bryter over grav?
Hvor er fuglens fløit, som buder
smeltesol og himmelblått
bak de isblomstfrosne ruter
til et sorgsinns grått i grått?

Hører du bak tusen mile,
ser du til en stakkel ned,
du, som til spedalsk kan smile,
lyse over synder fred?
Du, som vet, hvor vande verker,
og hvor dypt en vunde går,
se til dine henders merker
og din sides lægte sår!

Minnes dem, så mildt du læger
vunden, som din høire slog,
rekk mig miskunnhetens beger,
som en stund du fra mig tok.
Duen med olivenkvisten
spå mig isbrud, sol og vår.
O, forleng mig arbeidsfristen
som en tjener i Guds gård.

Bryt mitt åk, gjør lett min byrde,
tend mitt lys, bind op mitt rør,
kjenn ditt lam o gode hyrde,
hen til livets veld det før.
Påske skjenk de døde lemmer,
la påny mig Tabor se,
så for lys i lys jeg glemmer
Golgatha, Gethsemane.

P. Schindler.

Hvad er sannhet?

Det er som regel vanskelig og ikke sjelden umulig å skaffe sig sikker informasjon om en omstridt sak. Selv om det gjelder faktiske begivenheter vil man høre de mest motstridende påstander, dersom politiske, sociale eller religiøse interesser spiller inn med. Enhver fremstilling av begivenhetenes årsak, utvikling og følger vil uvegerlig farves av personlig innstilling til de omstridte spørsmål. Det er iallfall sjelden at man makter å stille alle momenter i det rette lys og forhold, ennsi gi en rettferdig vurdering.

Er den katolske Kirke blitt gjenstand for angrep, vil enhver redegjørelse fra katolsk hold i vide kretser bli møtt med mistenksomhet eller like frem bli avvist som uten nogen interesse, da man på forhånd kan regne ut at en katolikk vil forsvare sin kirke og sine trosfeller. Men burde man ikke tillike undersøke hvorledes det forholder sig med angripernes innstilling? Kan disse ha nogen interesse av å skade den katolske Kirke, eller har de selv tarv å vareta som i det minste gjør dem likegyldig overfor en eventuell skade for Kirken?

Selv om man ved studium og undersøkelser har erhvervet sig en rekke faktiske opplysninger om katolisismen eller om et eller annet forhold som angår Kirken, så er det ikke dermed gitt at man er istand til å være rettferdig. En fremstillings enkelte deler kan være korrekt, men den kan allikevel gi et inntrykk som ikke stemmer med virkeligheten, fordi fremstillingens ånd er preget av en bestemt mer eller mindre bevisst tendens. — Hertil kommer enu en omstendighet som er så almindelig at den alltid må regnes med, når man ser eller hører en påstand om katolske spørsmål. Disse blir av utenforstående — lutherske teologer iberegnet — behandlet med en ofte likefrem lettsindig ukyndighet. Selv folk som ellers er vare med å påstå noget tar ikke i betenkning, uten undersøkelse og uten sikre opplysninger fra pålitelig hold, å fremsette påstander som innebærer at enten må alle katolikker være underbegavet eller også må det 19 hundre år gamle kirkesamfund være basert på en mysteriøs svindel som utenforstående er klar over, mens Kirkens medlemmer aldri får øinene åpne for den.

Men selv om det dreier sig om spørsmål av mindre rekkevidde, så blir man forbauset over hvilken treghet eller ulyst det vises for å skaffe sig sikker informasjon. Følgende kan tjene som et uskyldig, men dog illustrerende eksempel på dette forhold: Nylig har Studentmållaget og det Norske Samlaget besørget en vakker utgave av Thomas a Kempis: Kristi efterfølgelse. Utgaven er forsynt med en kommentar og forfatteren av denne har ment å burde forklare for leseren hvad en «stille messe» er. Det er gjort på en slik måte at man får det inntrykk at den stille messe utelukker kommunion for menigheten, mens sannheten er at det navnlig er ved den stille messe at katolikkene går til alters, da de fleste gjerne undgår å være fastende helt til høimesen som i almindelighet forrettes senere på formiddagen. Dette er en så kjent sak hos oss at enhver katolikk

kunde gitt vedkommende forfatter den fornødne opplysning og skånet ham for å røbe sin uvitenhet.

Det er en hyppig foreteelse, at mennesker som gjør sig den umake å sette sig inn i katolsk lære og skikker forbauses over de utallige vitterlige vrangforestillinger og meningsløse fordommer som er i omløp som gangbar mynt blandt folk som står utenfor den katolske Kirke. Det er selvsagt at dette ikke styrker deres tillit til de kilder som således har ført dem på villspor.

Vi kan ikke vente at utenforstående alltid skal trenge

inn til kjernen av katolisismen og bedømme tingene ut fra vårt syn. Men det vilde være gagnlig for all diskusjon om katolisismen, om de der føler sig kallet til å ta del i ordskifte eller offentlig uttale sig, skaffet sig rede på de faktiske forhold, som lett lar sig kontrollere.

Å kreve en uhildet fremstilling av omstridte spørsmål er vel litt for fordringsfullt, men respekten for sannheten burde vel strekke sig så langt, at man gjorde sig den umake å *undersøke* en sak, selv om det var katolske forhold den berørte.

SYMPATI OG ANTIPATI

De to følelser som spiller den største rolle i det daglige mellommenneskelige forhold, er ubetinget sympati og antipati. Som følelser alene har de i og for sig ingen sedelig verdi — det får de først når de blir herre over vår vilje og derigjennem bestemmer vår tanke, tale og handling.

Hvis denne av sympati eller antipati bestemte vilje kommer i konflikt med Guds vilje, altså med Guds bud, er det så meget desto verre fordi det da ikke dreier sig om en enkelt syndig handling, en enkelt syndig tanke eller et enkelt syndig ord, men om en vedvarende syndig sinnsinnstilling, som er som roten til alt ondt — ja, til nesten daglige overtredelser og forgåelser.

Således er det med antipati. Vi vet alle at mennesker ved sitt vesen, ved sine legemlige og sjelelige mangler kan være oss så inderlig usympatiske — vi kaller det og føler det som „at de går oss på nervene.“ Hvem som har et sunt likevektig sinn må føle antipati mot all falsk vennlighet, all smiger, all forfengelighet, all hovmot som møter oss. Og det er absolutt ingen synd. Synden begynner først, hvor jeg lar mig viljeløs føre med av mine antipatier og blir ukjærlig i min tankegang og omtale og handlemåte overfor andre.

Legg også vel merke til at vi ofte er på en helt gal vei når vi søker og finner grunnen til vår antipati i *andres* feil. Hvorfor blir ikke lignende feil, som vi så godt kan finne hos de, mot hvem vi føler oss sympatisk tiltrukne, en anstøtssten for oss i vårt forhold til dem?

Jo — svarer man med rette — fordi kjærligheten gjør blind for feil hos den vi elsker. Med andre ord: når vi overfor de som er oss antipatiske ikke kan eller vil overse deres feil, så er det fordi *vi* mangler kjærlighet!

Ofte kan antipati føres *direkte* tilbake til en feil hos oss selv. Prøver vi vår antipati nøie og analyserer vi den grundig vil vi støte på allehånde slemme ting i oss selv som misundelse, trang til å være den første, mangel på lyst til å ville tåle nogen ved siden av oss selv,

selv om det kun er de minste oppgaver eller stillinger, det dreier sig om. Vi støter på den misundelse som ikke tåler at en annen roses eller at der blir talt vennlige ord om andre fordi vedkommende har mer begavelse eller fler gode egenskaper enn vi. Og *den* misundelse er et heslig uhyre, mulig det hesligste av alle, som sønderriver det menneskelige hjerte med sine klør så det forblør og blir svakere og svakere. Antipatiens giftige røtter er i oss *selv* og dens ukrutt skyter inn i alt og forgifter alt i oss. Og de er godt skjulte.

Den antipati, som har disse skjulte røtter i vår egen misundelse, er som en svart muldvarp, som ødelegger den skjønneste have og de vakreste blomster. At gutter i misundelse bekjemper hverandre, at hjemmene ødelegges ved ektefellenes jalousi, at kvinner sladrer på hverandre, at to tjenere i samme hus gjør livet surt for hverandre, at lægene omtaler hverandre som humbugmakere og at lærde kaller hverandre ignoranter er ikke noe nytt. Men det er forferdelig når denne antipati lister sig inn i det kristne menighetsliv, i klostrenes hellighet og *der* anretter ulykker. *Da* hører man slangen hvisle i paradiset!

La oss ikke glemme at verden og vi selv trenger så hårdt til kjærlighet. Må kjærligheten bli som en stadig rinnende strøm gjennom våre hjerter, som skyller vekk all misundelse, all hovmot — la oss tross all antipati tenke godt på, tale godt om og handle godt mot alle de, som vi føler antipati mot og la oss hjelpe dem i kampen mot de vanskeligheter, som deres karakter bereder dem. La oss undskylde deres feil for oss selv og andre — gjøre dem ubemerket glæder — vise dem uopfordret en vennlighet — og først og fremst be for dem når vi ber for oss selv. Ti da blir vårt hjerte rensket ved denne kjærlighetens klare strøm, langsomt og umerkelig blir antipatien til sympati. Og livet blir lykkelig lettere, bedre og friere for oss selv — — og lykkeligere, lettere, bedre og friere for de vi lever sammen med.

Å stå over andre er intet annet enn den sterkeste forpliktelse til å arbeide for andre og tjene andre.

Bourdaloue.

Mellem fortiden, hvor vi har våre minner, og fremtiden, hvor vi har våre håp, ligger nutiden, hvor vi har våre plikter.

Frédéric Ozanam.

Svenske helgenlegender.

Fra fornsvensk helgenlegendarium ved Iwan B—W.

SANKT AUGUSTINUS.

Sankt Augustinus var en høibåren mann fra Afrika. Av egen drift innhentet han så godt alle boklige kunnskaper og viden uten lærere, at ingen før eller siden var bedre klerk enn han.

Som ung var han fra sitt 9. år maniké.*) Hans mor var en from kvinne, og hun gråt ofte og bad til Gud at hennes sønn måtte bli en kristen. En gang drømte hun at Augustinus stod ved hennes side klædt som hun, og hun uttydet for ham selv drømmen slik, at han snart skulde bli kristen likesom hun.

Men Augustinus tok dette som hån og seilet hemmelig bort fra sin mor og kom til Milano. Skjønt han ennå var en hedning hørte han dog gjerne på Ambrosius og hans preken og hadde ham meget kjær.

Hans mor fulgte imidlertid etter ham og fant ham og gledet sig over at han var kommet bort fra sin villfarelse, selv om han ikke var blitt kristen.

En gammel hellig mann Simplicimus fortalte ham at den berømte og lærde mesteren Victorinus i Rom til alles forundring var blitt en kristen. Augustinus blev sterkt grepet av dette eksempel.

En av hans venner fra Afrika kom dessuten og fortalte ham ting om Sankt Antonius Eremiten. Da utropte Augustinus: «Skam er det for oss lærde, at de ulærde vinner himmelriket, mens vi boksente synker til helvete i vår visdom. Skam må det ingeniende være å følge etter dem, da vi nu ikke har villet gå føre dem.» Og da han ikke kunde holde tårene tilbake, sprang han så fort han kunde fra sine venner ut i en have. Han kastet sig ned på marken under et tre og gråt bittert inntil han hørte en røst: «Ta boken og les! Ta boken og les!»

Han så sig omkring og fant St. Pauli epistler. Og han åpnet boken og leste i første kapitlet: «Ikklæ eder kristen klædning og ifører eder Jesus Kristus selv.» Ved disse ord svant all tvil fra hans bryst som skygger for sollyset.

Sankt Ambrosius døypte ham påskeaften. Over døpefonten hørtes englene synge «Te Deum Laudamus» †) og Augustinus svarte med «Te Dominum confitemur». Og så sang Ambrosius og Augustinus avvekslende hver sitt vers for første gang hele denne sang til ende.

Augustinus hengav sig helt til å overveie Guds dype rådsbeslutninger til menneskeslektens frelse, og i dette hadde han alltid sin høieste lyst. Under kirkesangen gråt han stille og hans indre var fullt av ilden av Guds hellige ord.

*) Manekeism, østerlandsk religionslære, forkynt omkring 200-tallet i Persien av Manes (Manichæus), en av kristendommens tidligste motstandere også i Vesterlandet.

†) Dig Gud lover vi, på Dig Gud fortrøste vi. Ifølge den romerske kirkes tradisjon er Ambrosius (eller som det her i legenden angis Ambrosius og Augustinus sammen) forfatter til hymnen «Te Deum».

Så for han hjem til Afrika til sitt fedrenegods. Dag og natt diktet han bøker til kunnskap om Gud, og han lærte de uvitende og fastet meget og våket under fromme bønner.

Meget mot sin vilje blev Augustinus valgt til biskop, men derefter kjempet han så mandig mot all slags kjettere og mot all deres villfarende lære, at de fromme skrev og talte om ham som den mektigste slegge, der nedsløg alle kjettere.

St. Hieronymus skriver at «likesom ørnen flyver høiere enn alle andre fugler, så overtreffer Augustinus i kunnskaper alle andre mestere». Han lot kalkene bryte i stykker for å gi de fattige mat. Sølvkar forekom aldri på hans bord, sitt sølv gav han til de fattige. Om noen skjenket ham kostbare klær, så solgte han dem, og for nogen av pengene klædde han sig selv, og resten gav han til de fattige.

Baktalere gad han aldri høre. Han så en gang en djevel lese et skrift om natten ved lampen, og spurte denne om hvad han leste. Djeveren svarte at han leste hans synder. Augustinus bad å få se papiret og fant at alt sammen som hadde være skrevet var skrapet vekk med undtagelse av et completorium**), som han hadde glemt å delta i.

I sin levetid hebredet han mange syke. Guds ord preket han med stor kraft og innsikt helt til han opgav ånden av alder og utrettelig og møisommelig arbeide.

En from biskop, som holdt de hellige fedre meget kjær, lå en natt i bønn. Da fikk han se hvordan det kom skridende frem imot ham et tog av skjønt smykkede og kronede biskoper og klerker som hilste ham. Han så til sin store glede at det var hans vernehelgener og spurte en av dem hvem han var. Han sa at han var pave Gregorius og nevnte ved navn alle dem som var med ham. Biskopen uttrykket sin forundring over hvor Sankt Augustinus var.

«Han er høit over oss alle og taler med Gud selv,» svarte Gregorius.

Når man holder ut -

Et presseforetagendes historie.

Det høres ut som en «solstrålefortelling», men det er bare en nøktern gjengivelse av nøkterne fakta til oppmuntring for alle de, som møter motgang og fristes til å gi op i sitt arbeide med og for en ting under presset av tvilens «hvad kan det nytte?»

Altså:

Den katolske presse i England teller ikke noget dagblad i England, men har adskillige ukeblader og månedsskrifter som ikke er politiske, men kirkelig-religiøskulturelle organer. For det meste har de en rett innskrenket lokal aksjonsradius — kun to har en mer omfattende betydning, nemlig det akademisk-orienterte uke-

**) Completorium, dagens siste gudstjeneste, den syvende av de kanoniske bønnestundene kl. 9. eft. midd.

blad «The Tablet» og så The Universe». Det siste regnes for de engelske katolikkens hovedorgan, og det er dettes historie vi skal fortelle.

Under store vanskeligheter blev det startet i 1860 på et tidspunkt, da den numerisk svake katolisisme i England måtte føre en heftig kamp for sin eksistens. Det var på samme tid som Kirkestaten var i fare og paven levde i landflyktighet i Neapel. Den engelske presse bragte stadig tendensiøse og likefrem ofte fiendtlige beretninger om pavedømmets nødstedte stilling og provoserte derfor nødvendigheten av å få en egen katolsk presse. Som forbillede tok man «l'Univers» i Paris, som abbed Magné hadde startet i 1833 og som under Louis Veuillots ledelse var blitt hovedorganet for den politisk våknende franske katolisisme, som krevet katolikkens frihet og likestillethet i staten, idet den især bekjempet statens undervisningsmonopol.

I samme retning skulde «The Universe» i England ledes. Men i begynnelsen var de økonomiske resurser så små, at hverken redaktøren eller medarbeiderne fikk noen gasje eller honorar. Til og med trykningen utførtes gratis, idet Denis Lane, en av pionerene for den katolske journalistikk i England, selv «satte» de første numre og trykte hvert oplag i 1000 eksemplarer på en gammel flatpresse!

Langsamt trengte «The Universe» ut over Londons grenser i stadig kamp mot de største vanskeligheter.

I 1909 lysnet det litt økonomisk, da det anerkjente blad «Catholic Weekly» blev slått sammen med «The Universe», hvad der betød en kjennelig vinning på alle områder — men så kom verdenskrigen med en slik pengemangel, at bladet i 1917 var på konkursens rand.

Sir Martin Melvin, som nylig er blitt adlet for sine store fortjenester, reddet det ved å kjøpe og finansiere det. Og siden begynte dets uhyre opsving fra 8000 til 110,000 ukentlig oplag.

Blandt dets faste medarbeidere er de beste katolske penner med Chesterton og Belloc i spissen.

Blandt 5 katolske prester.

Og mitt inntrykk av katolikkene.

I «Karmøy-Posten», som utkommer i Kopervik, finner vi følgende stykke, som kan få hver og en av oss til å stanse litt op og overveie det ansvar, vi nettop som *katolikker* har ved å leve blandt protestanter. Vi må nemlig alltid erindre, at det ikke bare er prestene, men også katolske lægmenn som i vårt land blir sett på som representanter for Kirken, og at denne derfor blir bedømt etter vår optreden.

«Det hendte sig så, at jeg kom i selskap med ikke mindre enn 5 katolske prester, deriblandt den højærverdige Monsignore H. Snoeys i Bergen og fire yngre prester.

Vi protestanter har mange merkverdige forestillinger om katolikkene. Jeg minnes fra barneskolen de mange underlige historier som blev fortalt oss om de katolske prester — og mens jeg sitter her i godt selskap blandt

5 slike karer, kommer disse minner dukkende frem. Og jeg forsøker å bruke øren og øine så godt jeg kan, for om mulig å gjøre mig op en mening om disse mennesker.

Det er jo ikke første gang jeg er sammen med katolikker, noen har jeg truffet før, og de mennesker lærte jeg å kjenne som noen av de beste jeg har møtt på min livsvei.

Men en katolsk prest, nei det hadde jeg første gang til gode.

Jeg kom i snakk med disse mennesker og vi kom inn på tidens religiøsitet og spørsmål vedrørende kirken og misjonen.

Da forstod jeg at disse mennesker raker et hode høyere enn oss protestanter. Alle de gamle røverhistorier vi hørte om katolikkene så jeg i det rette lys som et tykt støvlag som protestantismens bestefedre smører på sine barns og barnebarns øine for at de skal bli bevart i sine fedres villfarelser.

Og det største jeg fikk øie på var den store enhet. Tenk å kunne reise fra land til land, verden over, og alltid finne mennesker besjelet i en og samme tro, uten avvikelser, uten den oprivende meningsforskjell om ordet, som har skapt den rene Babels forvirring innen de protestantiske samfund, hvor den ene fordømmer den annen i fortolkningen av bokstaven, og hvor der alltid oppstår nye sekter og skapes enn større uvisshet.

Hvilken *fred* må der ikke være i det samfund. Ikke underlig at enkelte sannhetssøkende mennesker først der finner hvile for en trett og hungrig sjel.

Hvor meget vi protestanter har å lære av katolikkene — hvor langt vi står tilbake for dem når det gjelder livets dypeste alvor og hvor det gjelder selvoppgivelsen og overgivelsen til den store Gud som er vår alles far.

Vi skal ikke bare fordømme og kaste sten efter katolikkene. Vi har intet å rose oss av. De har sine feilgrep, vi våre. Når en tenker på den store forskjell, med den gjennomgripende enhet i det katolske og den altopslukende uenighet i det protestantiske samfund, så ligger det nær å forestille sig det siste som en straffedom som er over oss — straffen fordi vi ikke vil gi avkall på vårt eget *jeg*.

Protestant.

Speiderleiren i Gödöllő.

Som man vet avholdtes der fra 1.—16. august en stor speiderleir — en såkalt Jamboree — i Gödöllő i Ungarn. Den formet sig — efter hvad «Salzburger Kirchenzeitung» skriver — som en stor katolsk demonstrasjon. Speiderbevegelsen i selve Ungarn er meget godt organisert og teller mange protestanter, men det sier sig selv at katolikkene er i majoritet, som de er det i selve befolkningen. Blandt de mange tusen tilreisende gjester var den tallrikaste fløi englenderne, som også hadde en stor kontingent av katolikker. De to dernæst tallrikaste representasjoner — fra Frankrike og Polen — var alle katolikker, likesom de fra Belgien, Østerrike,

Lithauen, Luxemburg, Portugal og størsteparten av Schweizerne, Hollenderne, Amerikanerne, Jugoslaverne o. s. v. Der blev under leiren holdt flere Pontifikalhøimesser — den siste natt holdt katolikkene tilbedelsestid til det hellige Sakrament og den 15. celebrerte biskopen av Waitz den avsluttende messe. Biskopen av Stühlweissenburg, som alltid har tatt intenst og aktiv del i speiderbevegelsen, tilbragte hele sin ferie i Jamboreen for å kunne være sammen med sin gamle tropp, som han stiftet og ledet da han var religionslærer i Budapest.

Herhjemme: —

«ST. OLAV»S ekspedisjon

holdes i dagene 1. til 15. september åpen HVER eftermiddag kl. 17—20. IKKE på de vanlige tider.

OSLO. Prestene ved St. Olavs kirken treffes nu atter på sine vanlige kontorer. Inngang fra Ullevålsveien.

OSLO. St. Halvards-skolens elever benyttet en av de pene sensommerdager til å dra ut på tur til St. Elisabets-søstrenes hvilehjem på Munkerud, Nordstrand, sammen med den vikarierende sogneprest og skolens avholdte lærerinne, Sr. Cæcilia. — Programmet omfattet en del morsomme friluftssleker, som vakte stormende begeistring og som fikk latterbølgen til å skylle nedover skråningene. Søstrene serverte en deilig middag ute i haven. Kaffen blev inntatt på altanen. — Dagen blev meget vellykket og man overveier et forslag om å samle barna til en messe i Munkeruds lille kapell ved første månedslov, og deretter en tur, hvis . . . men her er det skole-leksene, som kommer til å avgjøre saken! — På alles vegne: en hjertelig takk til Moder Cosmasia!
E. L a u d y.

OSLO. Generalforsamling avholdtes søndag den 27. august for St. Vincensforeningen i St. Olavs prestegård hos mgr. K. Kjelstrup, hvor foruten medlemmer også pastor Bergwitz var tilstede. Regnskap for feriekolonien blev referert og meddelt decharge. Regnskapet viste et gunstig resultat, det var ikke underskudd i år, likesom resultatet for barna var meget bra. Presidenten takket mgr. Kjelstrup for godt samarbeide og all hjelp med å bringe det hele til å lykkes. Det blev bevilget et mindre beløp av St. Vincensforeningens midler til noen ar-

beidsløse ungdommer, likeledes behandledes noen mindre saker om understøttelser. Man tør be om at våre bøsser i St. Olavs og St. Halvards kirker blir husket med noen bidrag. Særlig vanskelig er det ofte for vår arbeidsløse ungdom!

B r. F r a n s.

BERGEN. Søndag den 27. august innviedes de nye skolelokaler i St. Pauls menighet i Bergen. — Referat i neste nummer av «St. Olav».

— og derute:

VATIKANBYEN. Paven har forordnet en fullstendig gjennomførelse av alle principene fra de sociale rundskrivelser overalt i Vatikanstaten. Enhver embedsmann og arbeider avlegger ved sin ansettelse et troskapsløfte — arbeidsdagen er på 7 timer. Alle har fra 20—30 dagers ferie om året. Alle lønninger er menneskeverdige og stigende efter ansettelsenes lengde — for hvert barn under 18 år utbetales et månedlig lønnstillegg og alle arbeiderne har, så langt plassen rekker, frie boliger.

LISSABON. Regjeringen har utstedt et forbud mot alle former av «nakenkultur» og det mannlige politi har fått strenge direktiver om å utøve det skarpeste opsyn med de badende, så at disse ferdes sømmelig antrukket i land.

U. S. A. Av de 115 millioner innbyggere tilhører efter den nyeste religionsstatikk 60,886,445 religiøse organisasjoner, ialt 204. De 5 største religionssamfund er katolikker: 20,270,718, baptister: 9,929,962, metodister: 9,088,022, lutheranere: 4,315,311, jøder: 4,081,242. Det samlede antall av geistlige er 231,358.

FRA JOURNALIST TIL PREST. En av de mest bekjente amerikanske journalister, William O'Neill, har som medlem av Pasjonistordenen nylig feiret sitt første hellige messeoffer. Inn-til for få år siden var han en av Knickerbocker-prensens beste penner.

SPANIA. Den siste pavelige rundskrivelse, som jo omhandler forholdene i Spania, er nu spredt ut over hele landet i hundretusener av eksemplarer. I tilslutning til den har kardinalen av Tarragona opfordret de spanske katolikker til ikke å tape motet selv om Kirken nu blir undertrykt. Der vil sikkert efterpå komme en sterk oppblomstring for hele det katolske liv. «El Debate», det ledende katolske blad, fastslår i en lengere artikkel, at der i k k e — som mange har ment — i den pavelige rundskrivelse finnes noe som kan opfattes som en direkte ekskommunikasjon av de spanske lovgivere. Men som bekjent har biskopene alltid rett til å handle efter de paragrafer i den kirkelige lov, som omhandler ekskommunikasjon av alle, som utsteder lover, befalinger og dekreter mot Kirkens frihet og rett og forhindrer den derved i helt å kunne utfolde sin velsignelsesrike virksomhet — og denne biskoppelige rett står det selvfølgelig de spanske overhyrder fritt for å benytte.

U. S. A. Detroit. For knapt et år siden opprettet to unge katolikker en kiosk i Detroit, som de kalte «The Catholic Newsstand» og som de driver som et slags katolsk opplysningsbyrå. Siden dens opprettelse har den tilført Kirken 11 konvertitter og 12 protestanter holder på å ta undervisning. Den ene av de to som forestår salget i kiosken, Peter Mc Guinness, benytter alle sine fristunder til å gjøre propaganda — i og ved samtaler har han ført bare i løpet av siste måned 41 mennesker til å

begynne med å studere den katolske Kirkes lære og interessere sig for deres gudstjenester. — Et eksempel til efterfølgelse for oss alle!

TURIN. Den første messe for kunstnere, som har vært celebrert i Italia, lestes nylig i Turin av kardinal Fossati, som er erkebiskop av Turin, mens Pater Gillet, Dominikaner-generalen, preket. Italias mest kjente skuespillere og skuespillerinner, musikere, billedhuggere, malere, diktere, arkitekter og teaterdirektører var tilstede.

BERLIN. De tyske rederier ofrer en stadig stigende omsorg på sine katolske passagerers åndelige tarv. Således er der innredet ikke mindre enn 16 altre på de tyske skibe, som går i fart mellom Amerika og Europa. De skibe, som ikke har noe fast alter er utstyrt med det nødvendige til å kunne innstallere et provisorisk, hvis passagerene ønsker det. Katolikkene blandt besetningen står til disposisjon for å kunne tjene messen — likeledes kan alltid skibenes orkestre rekvireres i samme øie-med. Det er biskopen av Osnabrück, mgr. Berning, som har overopsynet over alle arrangementene, hjulpet av St. Rafael-selskapet i Hamburg. Før hver reise begynner kontrolleres omhyggelig om alt som hører til gudstjenestene forefinnes og er i orden. Skjønt alle reisende alltid under selve farten har dispensjon for faste og abstinens, har alle dampskibene dog det nødvendige ombord til å kunne servere spesielt for de, som ikke ønsker å fravike reglene.

TYSKLAND. I katolske kretser arbeides der sterkt for oprettelsen av ynglingeforeninger allevegne. Man betrakter dette arbeide som en av grunnpillene for Kirkens fremgang og styrke.

STORBRITTANNIEN. Arnold Lunn, en berømt engelsk forfatter, er blitt optatt i den katolske Kirke av Dominikanerpater Ronald Knox, sjelesørger ved Universitetet i Oxford. Mr. Lunn er født 1888 og har studert i Oxford. Han har vært foregangs-mann for skisporten i England, er en berømt alpenist og president for flere idrettsorganisasjoner. I alle hans bøker er der en klarere og klarere linje til Rom.

ROM. I Paris anla man ved Sorbonne efter krigen den såkalte «Cité Universitaire», d. v. s. en hel ny bydel med hus for studenter fra forskjellige nasjoner. Hensikten var å trekke disse i større antall enn ellers til Paris for å fullende sine studier dér, og det er lykkedes helt. Efter parisisk mønster vil der nu av Mussolini bli opprettet en tilsvarende «Cité Universitaria» i Rom. Bygningene ved det romerske Universitet, som blev grunnlagt av pave Aleksander VII i 1660 og bærer navnet «Sapienza» (visdom), strekker nu på langt nær ikke til. Forskjellige klinikker, laboratorier og videnskapelige institutter må nu anbringes i nybygninger i byens periferi. Og omkring dem skal der opstå en stor universitetsby. Dens centrum blir «Rektoratshuset», som kommer til å omslutte mottagelses- og festlokaler, bibliotek og en stor aula. Alle bygningene får store lesesaler, spisesaler og turnlokaler, likesom sporten tilgodesees med plasser og svømmebasseng. Parkanlegg og et lite friluftsteater kommer også til — at et kinolokale ikke mangler er selvsagt. Alle byggearbeider skal være ferdig i april 1935 under den romerske arkitekts Piacentinis ledelse. Byggmestre fra alle Italias provinser medvirker, og omkostningene vil overskride 70 millioner lire, hvorav staten betaler $\frac{4}{5}$. Mussolini vil ved dette ha skapt Italias største universitet i

Rom, som derved får den ledende stilling blandt Italias 21 universitetsbyer. En stor slått propaganda for dette romerske nasjonaluniversitet vil bli gjennomført i utlandet.

WASHINGTON. Det katolske universitet i denne by har utnevnt president Roosevelt til doctor juris honoris causa. Festligheten blev overvært av kardinal Hayes av New York, erkebiskop Curley av Baltimore, den apostoliske delegat mgr. Cicognani og selvfølgelig universitetets rektor mgr. Ryan. — Kardinalens tale til presidenten formet sig som et løfte og en bekjennelse i alle amerikanske katolikkens navn til en kristen statsform: «Deres ekscellence ikke alene ser inn i fremtiden, men De arbeider også i den, og De kan være forvisset om vår troskap og tillit, fordi vi nærer en fast overbevisning om at alle Deres handlinger er diktert av et eneste motiv: å befordre det almene beste. Som det for den enkelte er et onde å koncentrere sig om sig selv, så er det enn mer skjebnesvangert om en nasjon, et samfund, gjør det. Individuell ergjerrighet er en veldig drivfjær til store ydelser, men blir den ikke regulert av hensynet til det almene, fører den til uenighet, urettferdighet og elendighet. Kristelig sett er regjeringen et redskap til fremme av alles vel, hvor dette ikke kan skje ved den enkeltes arbeide.»

TRIER. Valfarten til den hellige kledning i Trier er i jevn og stadig stigning og antallet på pilegrimene er nu nådd til den første million. Daglig inntreffer 30—40 ekstratog. Fra utlandet meldes om stor deltagelse — særlig kommer der mange fra Holland og Luxemburg.

ROM. I kirken Santa Maria degli Angeli blev nylig generalinspektøren for den faszistiske ungdomsbevegelse «Balilla» viet til biskop. Hans navn er mgr. Giordani. Kardinal Rossi, konsistorialkongregasjonens sekretær, foretok den hellige handling.

SPANIEN OG PORTUGAL. Allerede under monarkiet var det spanske kleresi ytterst fattig, men denne fattigdom har nu, hvor Kirken er under forfølgelse, antatt næsten utenkelige former. Forvent med at det var staten som lønnet prestene har befolkningen ennå ikke forstått at det nu selv må sørge for prestenes fornødenheter. Biskopene har utstedt et oprop, hvori de maner katolikkene til å huske at presten som enhver annen arbeider er sin lønn verd.

CASTEL GONDOLFO. Det gamle berømte pavelige observatorium «Specola Vaticana» er nu flyttet fra Vatikanets haver til Castel Gondolfo. Under ledelsen av den berømte astronom P. Hagen S. J. har dette observatorium tross de rett beskjedne midler, som stod til dets disposisjon, utøvet en rett betydelig videnskapelig innsatts — men samtidig kom det til å dele skjebne med så mange andre observatorier som likeledes ligger i eller i nærheten av større byer: støvet og den urolige flimrende atmosfære fra de mange elektriske lyskilder ødela iakttagelsene. Nu har derfor paven besluttet å flytte hele observatoriet utenfor byen til Castel Gondolfo, og man oppstiller nu de mange nyanskaffede instrumenter og kikkerter på tårnet og terrassene til det gamle palass, som for 300 år siden blev bygget av pave Urban VIII. Den store kikkert blir nu modernisert ved Zeissverkstedene i Jena — en ny dobbeltløpet kikkert er bestilt og mange nye hjelpeapparater, som kreves for stjerneobservasjoner og for det astrofysikalske institutt, som ledes av pater Gattesers. Pater Hagens efterfølger som direktør for hele «Specola Vaticana» er pater Stein S. J.